

MAMĂ, AZI E ZIUA TA...

Poezia: „Mamă, azi e ziua ta / Ziua de 8 Martie, / Ți-am adus și eu ceva, / Ți-am adus o carte. // E o carte cu vederi // De la noi din țară / Unde e ca nicăieri / Dulce primăvară” se regăsea invariabil în toate programele serbărilor școlare de Ziua Mamei. Era prea simplă și o recitau toți leneșii, cred de aceea nu mă atrăgea deloc. Mie îmi plăceau poeziile complicate, lungi, la care îmi săreau ochii repetând. Datorită zelului meu și dorinței nestăvilită de afirmare, în clasa I am recitat cu ochii în tavan, fără greșeli, „Mama lui Ștefan cel Mare”, de Bolintineanu, culegând bineînțeles laudele de rigoare ale unei asistențe binevoitoare.

Când am mai crescut, în Generală, toți ne adunam în cabinetul de istorie, cea mai încăpătoare dintre sălile de clasă. Nu aveam o sală specială de festivități, pentru că Ci-libia era o comună cu școală obișnuită, destul de modestă chiar, așa că ne strâneau acolo. Nu prea aveam emoții, căci asta era și sala unde învățam de obicei, în banca a treia de lângă geam. Munceam la repetiții câte două săptămâni cel puțin, în orele de dirigență, cele de ansamblu coral și sportiv. Totul era sub bagheta tovarășei care suplina și chimia, dar cu care ne distram la ansamblul coral, cântând diverse imnuri, ca „Partid, iubite, îți multumim!” și „Soarele și pioniarii”. De fel, tovarășa era educatoare, dar numărul copiilor mici tot scăzuse până când fusese nevoită să suplinească dusele materii la clasele de școlari.

Puneam deci în scenă cele mai diverse montaje literar-artistice, care aveau în centru figura blândă, bună și frumoasă a mamei, dar era obligatoriu ca la început să fie o șarjă bine dozată de versuri rimate

Mamele urmăreau cu sufletul la gură reprezentația artistică dată în cinstea lor

maiestuos despre prima mamă a țării, tovarășa Elena Ceaușescu. În fond, tot o mamă iubitoare e și ea, adevăr de care nici nu aveam de ce să ne îndoim.

Copiii spuneau poezii însuflețite despre mamele de pretutindeni, despre grațitudinea lor, promițând să le facă mândre de cadou și ei, care vor deveni negreșit viitorii fii de nădejde ai unei patrii pline de mame, tați și plozi binecrescuți.

Odată serbarea terminată cu bine, aveam altă grijă. De fapt, era în pararel cu preocuparea pentru recitat. Mă frământam ce cadou să îi cumpăr mamei de 8 Martie, căci eu credeam sincer în ziua ei. Împreună cu fratele mai mic ne scoto-

ceam imaginația și găseam tot felul de cadouri numai bune de dat. Dar, când ne scotoceam și pușculițele, observam cu mirare că nu ne ajunge banii. Așa că ne rezumam la o pastă de dinți și niște zambile din grădina proprie. Mama se prefăcea foarte încântată de cadou, iar noi eram și mai încântați. Dar cel mai greu era cu tovarășele. Slavă Domnului, că nu a venit moda cadourilor complicate și costisitoare decât mai târziu. În primii ani, le dădeam doar flori și mărtisoare mai speciale, că de 1 Martie le dădeam unele mai simple. Odată, un copil, și-a trântit mărtisorul pe catedră și a spus, ușurat de sarcină: „Am adus!”. Biata învățătoare s-a simțit

prost și i-a returnat mărtisorul, dar gestul a cam complicat relația elev-învățătoare. Cea mai frumoasă clipă de 8 Martie era atunci când tovarășa noastră dirigență pleca cu pieptul plin de decorații înodate cu fire albe și roșii, iar noi urmăream cu atenție dacă mărtisorul fiecăruia dintre noi era la loc de cinste. Brațele pline de flori ale tovarășelor profesoare făceau febră până la stația din care autobuzul le ducea spre apartamentele lor din orașul Buzău. Acolo, la oraș, visam și noi să ajungem într-o bună zi, când vom fi mari, dacă vom învăța foarte bine. Dacă nu, urma să ne „mănânce” sapa!

Daniela ȘONTICĂ

COPIII NOȘTRI, COPIII PATRIEI

Prinși în gravitația unei instituții coșmaresti

Viorel Ilișoi a îndurat regimul militar al casei de copii din Trușești alături de alte sute de copii. Totuși, datorită dragostei pentru carte, a reușit să îl convingă pe director să-l lase să înființeze un cenuclu de poezie.

„Directorul casei de copii, Teodor Onciu, umbla cu un șarpe de cauciu și bătea, dar era totuși un tip luminat. El i-a zis tatei să nu mă ia acasă, că mă nenorocete. Mi-a dat o cameră doar a mea. Eu i-am zis într-o zi directorului că vreau să mă fac poet, iar el mi-a dat o sală și mi-am făcut un cenuclu. Profesorul de română, Mihai Bălan, a adus de la el de-acasă colecția de reviste România literară și Luceafărul. Directorul a arde și rafturi, pe care a pus cărți. Veneau la cenuclu și copiii din sat, apărușe brusc o poftă de poezie în teritoriul acela, iar asta aducea și un pic de libertate. L-a adus la cenuclu nostru și pe Constantin Ciopraga. Aveam și o gazetă de perete

a cenuclului, unde erau afișate poeziile bătute la mașină de secretară. Nimeni n-a devenit poet de-acolo, dar atunci a fost important pentru noi să avem în sfârșit un spațiu al nostru, în care să putem vorbi liber, nu ne păzea nimeni și nu ne deranja nimeni. Onciu poate ar fi făcut mai multe, dacă nu ar fi fost prizonier al sistemului. Eu îi ziceam lui tot ce mă nemulțumea, inclusiv faptul că umbla cu șarpele în buzunar. Era un om deschis, te asculta. N-avea cum să te premieze, dar te incuraja. Cu cenuclu asta se rupuse și falia care ne separa de copiii de la casa de copii de cei din sat.

Într-o grupă eram 24-28 de băieți, din clase diferite, și educatorul nu se putea ocupa de toți. Aveam regim militar: toți la masă, toți la film și toți așa. Eu pe la 4 după-amiaza terminam de învățat, altul poate nici la 6-7 nu era gata și eu trebuia să stau și să mă uit pe geam de la 4 la 7, jumătate din anii așa m-am uitat pe geam. Programul

nu era adaptat la copil. Aveam în fiecare clasă jocuri - Dacia și romanii, șah, remi, table, dar nu puteam să joc șah singur.”

La casa de copii, nu exista zi fără corecții corporale. „Bătaia tinea loc de religie și de mâncare și era de trei feluri. Ne băteam noi între noi, pe orizontală. În turmă trebuia să existe o ierarhie: pe bătușul clasei nu-l bătea nimeni, iar ultimul lua bătaie de la toți. Al doilea fel de bătaie era pe verticală, cea dată de elevii mari celor mici. Raporturile erau exact ca la armată: cel mic trebuia să spele ciorpii celui mare și să mănânce căcat dacă cel mare îi ordona asta. Al treilea fel era bătaia dată de educatorii tuturor. Cea mai umilitoare era bătaia dată de cei mai mari, pentru că o luai de la niște inapoiști mentali. Bătaia educatorilor era un mod de a se impune, era expresia incapacității lor profesionale.

(Continuare în pag. a III-a)

Felicitări la lucru manual

8 Martie 1989 a fost o zi a femeii cât se poate de normală. În școli, sub supravegherea tovarășelor învățătoare, elevii pregăteau felicitări pentru mame. Acasă, mamele pregăteau atenții pentru învățătoare.

Cele mai multe învățătoare îi puneau pe copii să facă felicitări pentru mame, la orele de lucru manual. Tehnica realizării acestora era diferită de la o școală la alta. „Ne puneau să decupăm foi de bloc, să le îndoim în formă de carte poștală, să decupăm, apoi, pe prima copertă, o inimă și prin inima aia se vedea fățul nostru, pentru că era musai să aducem și o poză și, p'ormă, musai să compunem ceva. Iar dacă nu ne ieșea faza cu compusul (mie nu mi-a ieșit niciodată), ne dicta învățătoarea. Sau le scria ea, pur și simplu”, își amintește Cristian, elev la o școală din Banat.

Și în Târgoviște, eleva Raluca Berivoie confecționa, sub atenta îndrumare a învățătoarei, felicitări pentru mamă. „Se făceau, parcă, la ora de lucru manual. Erau din hârtie glase sau pictate”, spune Raluca.

Pe de altă parte, felicitarea pentru mama se putea face și fără a apela prea mult la creativitatea copiilor. „Venea un fotograf care ne punea în fața unei mese și în spate aveam un tablou cu un mileu roșu drept fundal. În față, pe masă, aveam un caiet sau o carte a unui copil din clasă, care scria foarte frumos, ca să se vadă frumos în poză. Apoi ne așezau pe rând, pe toți, în aceeași poziție standard și ne pozau cu un stilou în mână. Un stilou chinezesc, pentru că ăla era frumos și nu avea toată lumea. După câva timp, venea poza înrămată într-un cadru cu 8 Mar-

tie și i-o dăruiam mamei”, ne povestește Ioana.

Alți fotografi veneau direct cu panoul în formă de felicitare. Felicitarea avea un medalion, de fapt o gaură în panou prin care elevii băgau, pe rând, capul și erau imortalizați pe film. „Mai erau zece minute până se termina ora de română. Ușa s-a deschis, tovarășa directoare și-a băgat capul în clasă. Ne-a făcut semn să rămânem așezați și i-a zis tovarășei directoare: „La pauză, toată lumea în curte, da? Ca a venit fotografu’”. Așa că, în loc să ne jucăm de-a caii pe lângă tainerul de gunoi, în pauza mare am stat la coadă lângă panou să fim pozați”. Își amintește Răzvan, elev, în 1989, al clasei a IV-a A de la Școala Generală nr. 8 din Buzău.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

9 MARTIE

rușinea să nu se adune și să nu lucreze, ca o boală ascunsă.

Doina JELA, Telegazeta de noapte, București, Editura Vremea, 2005, p. 379

Ne-am falsificat într-atât, încât e foarte greu să dai la o parte staturile de zgură pentru a regăsi naturalul. Totul distorsionează, obținează raportul cu ce e în jur. Îți trebuie privire nictalopă pentru a vedea prin noaptea minciunilor.

Stelian TĂNASE, Acasă se vorbește în șoaptă. Dosar & jurnal din anii târzii ai dictaturii, București, Editura Compania, 2002, p. 69

Nu mai există nici un domeniu care să nu fie contaminat de

corupție, teamă, oportunism, incertitudine, mizerie. Un adevărat apocalips mocnește sub aparențele terne ale traiului cotidian.

Victor FELEA, Jurnalul unui poet lenes, Ianuarie 1955 - martie 1993, București, Editura Albatros, 2000, p. 721

Vorbit ieri cu Rău, după ce Eugen mi-a atras atenția că fraza cu „Titanicul” din interviu a fost omisă. Dar el nu vroia ca R. să știe că mi-a spus, deci să dau vina pe Cacoveanu, care, oricum, e la București. Rău primește cu oarecare iritare observația mea, indignat împotriva lui Cacoveanu, firește.

(Continuare în pag. a II-a)

Problemele politicii militare românești în 1989

Una dintre acțiunile importante desfășurate în primăvara anului 1989 de reprezentanții României a fost participarea la negocierile de la Viena dintre cele două blocuri politico-militare din Europa - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) și Organizația Tratatului de la Varșovia - pentru „creșterea măsurilor de securitate și încredere reciprocă pe continentul european” și încheierea unui „Tratat privind reducerea forțelor convenționale din Europa”.

Tratatul din Capitala Austriei au început la 9 martie 1989, după ce o comisie specială a Organizației Tratatului de la Varșovia a analizat la București, în data de 28 februarie 1989, un document de lucru sovietic. Acesta conținea detalii privind propunerile de dezarmare făcute de

fiecare stat membru al alianței respective.

România a luat parte la negocierile de la Viena în condițiile în care conducerea armatei române trebuia să aplice concomitent două doctrine militare diferite: cea a războiului întregului popor pentru apărarea patriei, respectiv doctrina defensivă a Organizației Tratatului de la Varșovia, adoptată la reuniunea de la Berlin a Consiliului Politic Consultativ al alianței (29 mai 1987).

La începutul anilor '70, Nicolae Ceaușescu a apelat la o serie de specialiști militari și civili pentru punerea la punct a unei doctrine militare originale. Aceasta trebuia să permită, printre altele, menținerea statutului român în Organizația Tratatului de la Varșovia și, concomitent, păstrarea puterii politice de Nicolae Ceaușescu.

În consecință, a fost elaborat conceptul de „război de apărare a patriei dus de către întregul popor”.

În acest fel, Nicolae Ceaușescu a demonstrat că nu mai acceptă doctrinele militare sovietice, care stabileau că armatele țărilor membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia urmau să desfășoare acțiuni de luptă pe teritoriul statelor NATO. Totodată, liderul politic de la București puneau sub semnul întrebării întreaga concepție privind participarea cu trupe a armatelor din cadrul Organizației Tratatului de la Varșovia la manevrele comune desfășurate în toate țările membre ale alianței. Dacă s-ar fi acceptat doctrina românească la Moscova, caracterul ofensiv al aplicațiilor Organizației Tratatului de la Varșovia s-ar fi transformat într-unul preponde-

rent defensiv. În consecință, necesitatea deplasării de trupe străine pe teritoriul altor state pentru desfășurarea de exerciții militare comune ar fi scăzut semnificativ.

Din păcate, pe termen lung, declarațiile liderilor politici și militari români au fost contradictorii. Rolul conducător al Moscovei în cadrul alianței a fost acceptat și, în același timp, contestat chiar prin intermediul doctrinei militare naționale românești. Pe de-o parte, generalul-colonel Constantin Olteanu, ministrul Apărării Naționale, considera în anul 1985 că „un război de apărare a patriei nu mai poate fi conceput ca o confruntare cu un inamic izolat, ci trebuie avută în vedere și o confruntare cu o grupare de state (NATO - n.n.)”.

(Continuare în pag. a IV-a)

DIN ARHIVA CC AL PCR

Propuneri privind organizarea manifestărilor politico-educative și cultural-artistice pentru sărbătorirea Zilei Internaționale a Femeii în RS România

În acest an, sărbătorirea Zilei Internaționale a Femeii are loc în atmosfera de puternică angajare patriotică, revoluționară, de muncă entuziastă și responsabilă cu care femeile, împreună cu întregul nostru popor, acționează pentru transpunerea în viață a istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, a Textelor și orientărilor de inestimabilă va-

loare teoretică și practică, cuprinse în magistrala Expunere a tovarășei general al partidului, la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organelor democratice și organizațiilor de masă și obștești din 28-30 noiembrie 1988.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Începuserăm să ne obișnuim cu viața aia, așa grea, ciudată”

Viorel Zanet avea 30 de ani în 1989 și lucra la fabrica Rulmentul din Bărlad. „Am avut multe probleme în viață, dar în anul acela, 1989, parcă am trăit cele mai mari emoții. Nu aveam casă, stăteam la o gazdă, într-o cămăruță atât de mică, atât de îngustă, că d-abia aveam loc un scaun, o masă pe care așezam un televizor mic, alb-negru, și un pat. Pe holul strâmt pe

care gazda ne lăsase să-l folosim, așezaserăm aragazul. Ne chinuiam foarte rău. Așa că am făcut cerere la sindicat ca să ne dea și nouă o casă. Eu lucram la Rulmentul, iar soția mea la fabrica de confecții. Practic, devenisem o regulă: bărbatul de la Rulmentul se căsătoreau cu femeile de la Confecții.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

9 martie (joi)
Soarele a răsărit la 6:39, a apus la 18:14

Luna a răsărit la 7:13, a apus la 20:48
Sărbătoare creștină:
Sfinții 40 de mucenici din Sevastia; Sfântul Mucenic Urpasian

S-a întâmplat la

9 martie 1989

● Într-un interviu acordat revistei americane „News-week”, președintele Ciprului, Ghiorghios Vassiliou, a declarat că este gata să aibă întâlniri cu primul-minstru al Turciei și cu liderul

comunității turco-cipriote pentru a aborda diverse aspecte ale problemei cipriote. Locul și data întâlnirii cu premierul turc urmau a fi stabilite ulterior. Președintele Vassiliou a fost de părere că o întrevvedere nu putea rezolva toate problemele, dar important era să aibă loc convorbiri substanțiale

● Trupele navale, aeriene și terestre ale Marii Britanii participau la manevre militare în zona Insulelor Malvine (Falkland). Aceste exerciții, numite „Fire Focus”, au provocat un val de proteste în Argentina și în alte țări latino-americane, care au atras atenția că manevrele erau de natură să provoace o recrudescență a tensiunii în raporturile dintre Marea Britanie și Argentina

Ramona VINTILĂ

CARICATURA ZILEI

FII 8 IMISTĂ!
MARTIE

Felicitări la lucru manual

ARTICOLUL ZILEI

„DULCE MAMĂ...”

Felicitările erau standard: un panou, o găură, o urare

(Urmare din pag. 1)

„Să nu uităm de cadourile pentru învățătoare pe care trebuia să le dăm și de 1, și de 8 martie. Și nu erau doar așa, simbolice. Se chinuia mama să facă rost de cel mai frumos bibelou de prin oraș. Era greu, dar bibelourile erau foarte apreciate”, spune Ioana. În dimineața zilei de 8 Martie, Răzvan pleca de acasă cărând după el un uriaș buchet de flori. În curtea școlii, se întâlnea cu colegii care aveau și ei buchete pentru tovarășa învățătoare. „Erau învelite în celofane mari și încercam să le înmănăm în bună stare tovarășei, lucru destul de

greu pentru un copil de 8-9 ani. Intrarea în școală era foarte îngustă. Înainte să înceapă prima oră, fetele puneau buchetul pe bancă și țineau brațele în jurul lui, pentru că băieții se mai băteau și puteau oricând ateriza pe flori”, spune Răzvan. „Cele mai multe flori erau garoafe. Nu toată lumea le considera flori «de mort». În plus, nici nu se prea găsea altceva în oraș”, își amintește el. „Pe lângă flori, aduceam și un cadou. În a treia, Măcelaru, țiganul clasei, care din întâmplare se afla într-o perioadă în care trecea pe la școală aproape zilnic – venea cam un trimestru pe an, dar, nu se știe

cum, promova –, a fost singurul care n-a adus flori. Noi, ceilalți, ne uitam urât la el. El însă zâmbea foarte relaxat. Lui nu i se părea nimic anormal că a venit cu mâna goală; pentru noi, era ca o blasfemie”, spune Răzvan, acum inginer. „Trebuia să-i aduc și un cadou tovarășei învățătoare. De obicei era un săpun Fa, pe care mama îl scotea din rezerva ei specială, din șifonier. Săpunurile astea nu erau folosite niciodată la spălat. Doar la cadouri. Seara, pe 7 martie, l-a împachetat într-o folie de aluminiu scoasă de la presat dintr-o carte mare de bucate, pe care o ținea într-un sertar din

bucătărie. Eu am liniat felicitarea, am scris urarea și am pus-o într-un plic. De Mărțișor și de 8 Martie, mama era foarte meticuloasă în toată procedura asta a făcutului de cadouri pentru învățătoare. Eu mă plictisiseam și nu-mi convenea, pentru că nu mai puteam să ies în fața blocului. La școală erau trei clase paralele și la una era un învățator, nu învățătoare. Îi invidiam pe cei de la clasa cu învățator pentru că nu trebuiau să ducă flori și săpun, deși acolo elevii slătorei veneau și ei cu buchete. Pentru tovarășa directoră”, povestește Andrei Ichim. Cătălin PRUTEANU

Primăvara, când noile seve își încep ofensiva suavă, laboriosul circuit migrând în vârstarele care își antrenează puterea rodului, se cuvine să ne reamintim propria copilărie. Adică să rememorăm traseul dintre floare și fructul alimentat până la strălucitoarea-i maturare de ramura devotată care-i e sprijin zămislior.

Nu știu dacă substantivul ramură e de genul feminin în toate graiurile, supuse tabu-urilor gramaticale. Știu însă că maternitatea se declină la feminin în toate regnurile, cu robustețe și fragilitate, dar cu egală bucurie a perpetuării acestui miracol peren, ineputabil, care e viața. Viața fiecărei forme începe prin conștiința unui adevăr de proporții cosmice: că are o mamă.

Da, mama este primul reper cosmic, fiindcă prin naștere ea se proiectează în univers, vecină și egală cu astrele dătătoare de lumină.

Suprem reper poetic. Dănsa e mamă, dulce mamă din negură de vremi, din depărtarea copilăriei eminesciene, dar și din depărtările atemporale ale genezelor; e mama

care veghează întoarcerea fiului în elegiacul cadru al naturii coșbuciene. E maica argheziană și mămuca evocată în cel mai duios rând al Amintirilor în care, copii universali, ne regăsim cu toții: „Așa era mama în vremea copilăriei mele, plină de minunății...”. Plină de minunății, încercată de miracolul poeziei ca tânăra Magda Isanos, marea stihuitoare care, în ultimele sale creații, a vorbit, testamentar, fetei sale... Mama etern-tânără din versurile etern-adolescentului Labiș, mama-durată și permanentă din calendarul sufletesc al fiecăruia dintre noi.

În clipa de adâncă și reculeasă sinceritate, ne regăsim cu darurile și cu scăderile noastre, imbucurător și intristător omenesci, amintindu-ne fiecare că fiecare suntem creații imperfecte, dar perfectibile, că ne înobilăm prin adevăr și proba suferinței căci, după spusa unui mare poet român contemporan, a fi om e o rană a zeului.

Nichita Stănescu e cel care a rostit, cu simplitatea la care ajung doar marii inițiați ai cuvântului, amă-

nuntul esențial al condiției noastre limitate biologice: „Află despre mine că mama mea este încă în viață”. Așadar, cât acest reper cosmic trăiește, ființa noastră e invulnerabilă, capabilă să reziste oricărei adversități. Ramura de care suntem suspendați ne alimentează încă, seva ei devotată pompează în arterele noastre viața, sinonim al plenitudinii și bucuriei curate de a fi rod, la rândul-i purtător de semințe.

Cât mamele noastre sunt în viață, universul e armonios și benefic, toate-și văd de rostul și alcauirea lor firească. Cât mamele noastre sunt în viață, sensul nostru în lume e incurajat de cel mai credincios surăș și cea mai îndrăgostită privire, iar primăvara are o tandrețe coplesitoare, reamintind drumul nostru dintre mugur și fruct, dintre brațele fragede ale mamei purtătoare și soarele în lumina căruia firea noastră s-a copt și îmblânzit, devenind cunoscutoare și recunoscutoare.

Recunoscutoare, de la recunoștință...

Smaranda COSMIN

Sclieia, nr. 14.479/1989

Vibrând ca inima

Toate răurile noastre sunt prin țară Zvon etern de dor și primăvară Și vibrând ca inima, la raza strunii Munții noștri rouă pun pe fruntea lunii Lin Izvoarele se-aud fântânile urcând Cu poemul muncii dinspre inimă și gând Rosturile ni-s grădini și aripi în cetate Din amiază, rodnicia ceasul ei și-l bate. Omul Muncii și al Multimii e lumină Dăruindu-și și tinerețea lui înaltă și deplină Omul – Ceaușescu – glas de rod și țară Grai de omenie între lumi, aleasă Primăvară Lângă fruntea lui, Elena Ceaușescu știe Parte și lumină, gând curat să-i fie Din iubire, sufletul știind să-și deie României, este rază și femeie. Iată, gândul ni se-naltă cu popor-n toate Inimile lor ni-s viață în cetate

Ion CRĂNGULEANU

Femeie, mamă, țară

Minune-grai, femeie, mamă, țară lumină-grai în secolii neumbriți din grâu în cântec, pașii ei sfinți iubirea plaiurilor o măsoară.

Copii cinstiți dintru părinți cinstiți prin Ea ne cresc, columnă milenară, Erol a dat, eroi or să răsară, de veghe țării-n veacuri neclintite. Veghind înnobilate calendare deschide pe al timpului cadran credință dreaptă și necăzătoare. Femeie-mamă unui vrednic neam – din graul ei primim și vis și soare: și-n scurta clipă, dor de mii de ani.

Mihai NEGULESCU

Din antologia „Prinos de frumusețe și iubire”, apărută la Editura Eminescu

PILE ȘI RELAȚII: AI PE CINEVA?

România se prezenta în 1989 ca un Cub Rubik modificat. Foarte puțini erau cei care reușeau să potrivească toate lucrurile la locul lor, astfel încât Cubul să le dea o viață, ca un Curcubeu. Pentru unii, culoarea pusă la locul ei era Roșul-comuniști. Pentru alții, toate culorile erau la locul lor-Nomenclatura și Descurcările. Majoritatea românilor aveau însă parte de culori modificate. Gri, negru... culori închise. Nu se știe ce culoare avea în stomac, foamea, sau în suflet, tristețe. Dar cele două culori neștiute formau adesea Cuburi-destin pentru oameni. Cine știa să potrivească culorile originale avea o viață occidentală, doar puțin ascunsă sub pelerina unei așa-zise vieți obișnuite. Cine avea ca soartă un Cub modificat... trăia în Iadul Roșu.

Un fost chelner povestește cum, în anii comunismului, atunci când avea chef de o cafea bună, se urca într-un taxi și se oprea la malul mării. Vinul fierț mergea numai după o tură cu taxiul până la munte. Bani? Veneau din spăgi, bacșușuri. Nimerise un Cub Bun. Povestea lui L.A. este cea a băiatului descurcăt, om liber într-o mare comunistă. Un om cu un destin valabil încă.

Băiat istet

L.A. a fost dintotdeauna un băiat cu simț intrinzător. N-a făcut niciodată parte din specia de „român musculiță”. Care era specia acesta? Păi era un fel de zodie formată din aproape toți românii, mai puțin comuniștii de frunte și băieții descurcări. De ce, „musculiță”? Pentru că românii erau atrași ca musculițele de lumină, de cele câteva ore de televizor, și acestea pline de Ceaușescu, ori de cozile interminabile pentru o rolă de hârtie de șters dosul, ori pentru vreun tacâm de pui. Descurcările nu erau musculițe. Ei nu stăteau la cozi, erau cei care făceau cozile să se formeze! L.A. era băiat tânăr atunci. Creștea. Învăța la Liceul Viilor – cu profil de alimentație publică. Pe măsură ce creștea, proporțional se mărea și simțul omului care cade întotdeauna în picior. Viața monotonă la bloc nu era pentru el. După ce terminase 10 clase și trecuse în clasa II-a la zi, începuse să facă practică la Restaurantul Viilor. Începuse un nou capitol. Liceul lui era dotat cu tot ceea ce se putea în materie de alimentație publică. Avea laborator de cofetărie și patiserie, bucătărie. Și acum i se pare o ororă munca pe care o depunea la curățatul tonelor de cartofi și ceapă, folosite la restaurantul cu terasă al liceului. De acolo am prins prima dată gustul mărunțișului lăsat rest la nota de plată. Mai întâi ca picol, apoi, dacă te descurcși, aveai parte de «raion» și aici începea să prindă aripi fermecătorul «atotrezolvatorul» și nu mai puțin cunoscutorul «AI

pe cineva». «Da cunosc eu pe cineva care lucrează cu tata și soția lui are o pilă la...?». Și trebuia mergea înainte. Un destin de om liber se creiona între saci cu cartofi și comenzi de bere la halbă, aghesmutite bine cu bacșuș. Mărunțiș. Între timp, lăsase repede cursurile la zi și se apucase și mai repede de seral. Ca el, și restul colegilor. Nu era chiar demn de planul cincinal, dar Liviu se ducea în felul ăsta ziua la muncă și seara tot la muncă. La școală deschidea usa clasei o dată la săptămână. „O deschideam cu capul pentru că mâinile erau pline de sacoși de rafie în care ațarnau sticle de whisky Teacher's (că să fim în temă), țigări Kent, Camel, Rothmans sau Dunhil. Profesorii erau stupefiați cum un... «neica nimeni» se descurca. «Ai pe cineva? Că trebuie să mă duc cu soția la doctor și fumează numai Camel...», și uite așa se deschidea lanțul slăbiciunilor”. L.A. profita. Servea, dar... era și el servit. Prin „Acel Cineva”, de la picol în restaurantul învățătoarelor Viilor, L.A. ajunsese la IAPI. Amzei, Restaurantul Bulevard. O oază ceva mai bună pentru un Descurcăt. Mărunțișul creștea. Buzunarul mic se lepăda ca o piele de șarpe devenită prea mică pentru reptila ce-a mâncat prea multe bacșușuri, pardon, animaluțe.

Chiftele pentru băieții răi

După vreo trei-patru luni de muncă, s-a trezit distribuit la „stradal”. Ghinion! Prinsese o iarnă îngrozitoare. Nici măcar Sfinții nu mai coborau din iconele Bisericii Italiene, din apropiere, pentru covrigi. Erau prea slăbiți. Se temeau de frig și se fereau de comuniști. „Vindeam covrigi, govi cu brânză sau varză, chiftele de peste cu sloganul «nici o bere fără chiftele (de peste)», și alte mărfuri care nu se vindeau decât dacă cumpărai și două-trei conserve de cârnați cu fasole. Mulți dintre clienții erau securiști și soldați în termen de la Securitate, îmbrăcați în civil. Aceștia stăteau pe stradă pe tot traseul pe unde trecea nea Nicu. În fundul străzii era direcția a V-a. Aici erau cei mai periculoși de la Secu”. Ce chefuri mai trăgeau... până noaptea târziu... Țin minte însă, că-i servea doar șeful nostru cel mare, M.C.

Omul își dorea mai mult. De acord. Chelner. Dar măcar să fie la o firmă bună! Intervin din nou pilele. „Mama, care a fost mereu umbra mea și lucra de mai mult timp la Intercontinental, s-a interesat, căci... avea pe cineva, și a reușit să mă ia de la stradal, unde era frig și ospătarii nu mă băgau în sală, și m-a transferat la renumita «Casa Capșa»”. Nu intru în alte amănunte căci are o tradiție lungă, lungă, lungă. Aici totul era deja divers. În două cuvinte: Armată Curată! Orarul, programul, curățenia, serviciul, practic. Total

trebuia să meargă ca pe roate.” O bună și temeinică experiență, din punctul de vedere al lui L.A. La careu li se făcea control la unghii, batistă (curată evident), chibrit, tirbușon, ciorapi negri curați, pantofi lustruiți. Angajații trebuiau să fie spălați, tunși, frumos miositori!... Un ritual zilnic. Problema este că, după toate astea, picolii aveau de făcut și alte treburi, nu la fel de plăcute. Se ocupau cu descărcatul camioanelor de apă minerală, făină, cartofi, bere germană (nu se găsea ea peste tot?), și alte alimente, ambalaje... Apoi din nou la dus, curățat unghiele, pieptanul, uscat, ras, tuns, frezat. În sală se servea la masă cu șort alb impecabil (valabil pentru picoli, ospătarii nu aveau șort). Șefii erau extrem de severi, dar am învățat meserie și multe limbi străine. Tot la careu trebuia să stim toate preparatele din listă în franceză, eventual și în engleză. Când se supărau pe noi, cine nu știa să explice tot meniul măcar într-o limbă străină, stătea la spălat vase și scrumiere. Aceștia erau cele mai umilitoare munci, puteau mâinile 2-3 zile a scrum de țigară! Dar per total pot spune că a fost foarte bine.” Salariul îl aveau în baza încasărilor. Planurile de încasări erau, conform celor spuse de L.A., depășite mereu, iar asta se vedea la fluturașul de salariu. Tot mai mare, tot mai gras! În 1984 salariul lui de vară era de 3.200-3.500 lei! Iar el avea doar 18 ani... Oare câți tineri de vârsta lui se puteau lăuda cu un așa salariu? Dar oamenii din fabrici sau întreprinderi? În acel timp, un muncitor avea 1.414 lei salariu de bază. Și banii nu veneau doar de aici... Dacă mai pica și un camion cu ciocolată chinezească... O vindeam în fața la Romarta Copiilor la preț unitar. Erau mai multe feluri de ciocolată, dar și prețurile variau. Pe tarabă rămăneam mereu în piciora foaia cu prețul cel mai mare. Aveți idee câte ciocolate stau într-un camion?... Le descărcam, le puneam cu boxpaletii pe jos și ocupam toată intrarea din stânga de la magazin. Stătea lumea la coadă de două-trei ori pentru că nu se dădeau mai mult de două-trei ciocolate din fiecare. Cine avea bani nu se preocupa, făcea cu ochiul la vânzător, lăsa ceva în plus și venea premiat cu bonus două-trei ciocolate! De obicei, a doua zi mă îmbolnăveam de la stutul în piciora în frig și vreo săptămână figuram în medical, cu un certificat (pe bune) făcut la dispensarul Cristian Tell, (tot prin cunoștințe). În timpul acesta, oamenii muncii făceau cușcitișe. Datoric externă de achitat, planuri cincinale... Băieții descurcări nu aveau treabă. Cu certificatele medicale în buzunar, fugeau la munte în zilele de medical ca să se dregă de boală mai degrabă, că doar veneau alte camioane de ciocolată... Cu o distracție cam de... două-trei salarii, se dregeau și erau apti de muncă din nou. Poftiți la ciocolată! Cosmin ANGHEL

De Ziua Femeii nu se putea rata ocazia unor noi omagii pentru Elena Ceaușescu FOTO: AGERPRES

(Urmare din pag. 1)

Gheorghe Sărac, se spunea în anunțul din Informația Bucureștiului, „a ținut să-și aducă omagiul său de suflet și de cânt celui mai mare poet român în anul centenarului intrării sale în eternitate”.

Ziaristă, campioană la șah de Mărțișor

Margareta Mureșan, autoarea rubricii „Șah” a săptămânalului Flacăra și practicantă a sportului minții, s-a distins la începutul lunii martie în concursul de la Bled, Jugoslavia. În semn de prețuire, colegii de redacție i-au completat, în absență, rubrica cu un post-scriptum intitulat „Felicitare de Mărțișor”. „Margareta a decis să își ofere sieși o atenție, scriu colegii, amintita victorie în fața unor adversari de prestigiu. Lucru care ne determină să-i completăm rubrica din acest număr cu «mărțișorul» unor calde și colegiale felicitări, adresate, deocamdată, tot în limbajul tăcut al cuvintelor tipărite, pe care asemenea succese o îndreptățesc cu prisosință să-l folosească în acest colț de pagină.”

Conferința la Dalles

În ciclul „Probleme controversate ale esteticii secolului XX”, de la ora 18:00, la Sala Dalles se putea audia conferința „Arta – rațiune sau efect!”, susținută de dr Victor Ernest Masek. Studioul Radioteleviziunii din Strada Nufferlor nr. 60-62, de la ora 18:30, găzduiește concertul susținut de Orchestra Radioteleviziunii, sub bagheta dirijorului orădean Erwin Acel. Din program – Simfonia I, „Drumuri de lumină”, compozitor Ulpiu

Vlad, Concertul nr. 1 în sol minor pentru pian și orchestră de Mendelssohn Bartholdy și Simfonia „Faust”, de Liszt.

Agricultura, la tv

Joi seara, programul Televiziunii începe, ca de obicei, la ora 19:00, cu Telemagazinul. De la 19:25 urma emisiunea „Agricultura – programe prioritare”. La 19:45 – „File de glorioasă istorie”. De la 20:05 – „Laureați ai Festivalului Național Cântarea României. Creatori populari acasă la... Muzeul satului”. De la 20:35 – „Tribuna experienței înaintate. Fiecare specialist – un cadru de concepție”. Iar de la 20:55, film serial, „Zilele și anii lui N. Băteșan de prețuire, colegii de redacție i-au completat, în absență, rubrica cu un post-scriptum intitulat „Felicitare de Mărțișor”.

File de glorioasă istorie

De două ori pe lună era programat un documentar pe teme de istorie, durând 20 de minute. Joi, 9 martie, se numea „File de glorioasă istorie”. Documentare consacrate lui eroice a popoului nostru pentru unitate, suna descrierea, eliberare socială și națională, pentru independență. Vor fi evidențiate continuitatea popoului nostru pe teritoriul patriei, momente istorice deosebite, precum și cele ce se aniversază în perioada respectivă.”

Experiență înaintată

Emisiunea „Tribuna experienței înaintate” era subordonată temei „Democrația muncitorească, revoluționară în acțiune”, programată de două ori pe lună. „Emisiunea dezbate pe larg aspectele privind dezvoltarea democrației muncitorești, revoluționare, înfăptuirea consensului a construirii socialismului cu poporul, pentru popor. Va fi explicată esența sistemului nostru democratic nou, unic în felul său, de conducere a societății, demonstrând cu exemple elocvente superioritatea acestei noi democrații față de cele de până acum. Se va releva contribuția secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la fundamentarea rolului statului în etapa actuală de dezvoltare a societății socialiste în țara noastră, la elaborarea, perfecționarea și dezvoltarea sistemului democrației muncitorești, revoluționare.”

Apelul constant la istoria neamului a devenit prilej de bancuri. „Apelul de a nu purta discuții cu șoferul autobuzului sună diferit de la țară la țară. Astfel: În Anglia: „Un gentleman nu vorbește niciodată cu șoferul”. În Franța: „Nu e șic să vorbești cu șoferul”. În RFG: „E contraproductiv să vorbești cu șoferul”. În Israel: „Ce gheșeft faci dacă vorbești cu șoferul?”. În Bulgaria: „Nici la Moscova nu se vorbește cu șoferul”. În URSS: „Numai un chinez ar fi în stare să vorbească cu șoferul”. În China: „Mă a spus că nu e bine să vorbim cu șoferul”. În România: „La noi, din cele mai vechi timpuri, nu s-a vorbit cu șoferul”. Cristina DIAC

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Îi replic: nu are rost să se supere pe el, cum nici eu nu m-am supărat, s-ar fi convenit însă să fii anunțat telefonic de intenția lor de a-mi umbra în text! Nu că așa crede că e mare lucru de capul lui, dar e o chestiune de principiu. În cele din urmă, acceptă să pună fraza la loc, tot decizându-mi oarecum ironic, să dea Dumnezeu să fie doar această omisiune, căci interviul e încă la CCEs, la București, spre auzire. Îi arăt că în cazul altor intervenții renunț să îl

public, îl retrag. El știe prea bine că nu țin să apar cu tot dinadinsul, apoi ei mi-au cerut interviul, nu eu l-am oferit etc. Peste o oră, telefon, Oltea, soția lui R., care face, acasă, oficiul de „secretară”: – Vorbiți, vă rog, cu... și mi-l pasează, ca pe un director ce nu se ostenește să-și formeze singur numerele de telefon. Cu un ton desef imi spune să sun la redacție, să-l caut pe Ispiraru ori pe Ardeleanu, să le spun cum să procedeze, să dea telefon la București, să-l caute pe Căcoveanu pentru frază, ș.a.m.d. Ca și cum aș fi subalternul, nu colaboratorul lui la revista! Bineînțeles că nu fac nimic. Să se descurce singuri. Ori-

cum, am sentimental cu acest text nu va apărea și-a apărut. L-am publicat abia în 1990, în „Familia”, cu explicațiile de rigoare, n.a., 1997. Telefon de la Bazil Popovici: are un fiu, Alexandru. Îl felicit din toată inima. Zice că a vorbit cu Vlad pentru o vizită la Cluj, în vederea examenului de doctorat (admitere), conform promisiunii aceluia. Zice și cănd va fi un asemenea nou examen! Bătrânul Vlasiu mă caută la telefon, din București, ar dori să mă vadă, mă întreabă dacă i-am citit cartea (jurnalul). Spre rușinea mea, nu. I explic de ce, dar că i-am văzut un fragment în „Revista literară” a

lui M.R.P., din '47, cu amintiri pariziene despre Brâncuși. Și-l amintesc perfect, imi redă unele idei cu exactitate și subliniază că, atunci, nimeni nu vorbea la noi despre Brâncuși, pe care el l-a iubit și l-a cultivat, în vreme ce Jalea și Han se străduiau să se uite numele în țară. Acum, zice, Brâncuși e tot uitat, dar „îmbălsămat”, devenit un simplu mit. Arta românească are însă nevoie de artiști, nu e rău să îl avem măcar pe Brâncuși... Îi promit să-l caut când vin la București. Dar când? Mircea ZACIU, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 420-422

COPIII NOȘTRI, COPIII PATRIEI

Prinși în gravitația unei instituții coșmarești

(Urmare din pag. 1)

Noi îi vedeam cum se îmbată, cum pleacă cu sacosele pline de mâncare acasă și nu aveam cum să îi respectăm. Acolo a existat o copie în mica fenomenului Pitești. Un băiat, Mihăiță Ungureanu, fugea de la casa de copii la el acasă sau aiurea prin țară, n-avea deloc priză la loc. Nu rezista să stea la casa de copii mai mult de câteva zile. Cum îl prindea miliția, îl aducea înapoi. O dată, când a revenit, educatoarea l-a pus să treacă printre rândurile de bănci și noi trebuia să-l batem. Psihologia turmei a funcționat și noi l-am bătut toți, eram mici și nu știam să ne opunem. La capăt îl aștepta învătătoarea cu băta. Fiecare educator avea propriul „material didactic”. Zgripituroaica bătea cu o coadă de mătură sau cu un leaț de fag, de la bancă. Directorul umbra în permanență cu o vână de cauciuc în buzunar. Altul bătea cu o rachetă de tenis. Eu am fost bătut cu scândura de la bancă pentru că m-am dat pe ghețuși și stricam pupucii statului. La Trusești au și murit câțiva copii. Dănuț Chihăia era prin clasa a patra când a spart un geam de la dormitor cu o minge de oină. Toți am văzut cum un educator l-a dat cu capul de balustrada de ciment. Copilul a murit la spital. Bineînțeles că s-a mușamalizat totul. Chihăia a fost îngropat în costum de pionier și fără popă. Popa Alexandru Bunduca făcuse scandal, că e cimitirul Bisericii Ortodoxe și n-au voie să îngroape acolo câini, sinucigași sau fier vechi, ci numai creștini. „Dacă îl băgați în cimitir, atunci îi facem cruce și slujbă!” Cei de la casa de copii au dat telefoane și până la urmă l-au acoperit cu pământ în cimitir, că nu poți să spui că l-au îngropat, fără popă. Gică Flisc a murit oficial de cancer. Era în clasa a opta. Campion la șah pe județ, slabuț, retras, lua bătaie

La orfelinat erau și momente de solidaritate, când copiii se aliau împotriva educatorilor

FOTO: Joel Robine/AFP/MEDIAFAX

foarte des. El era religios, mergea la biserică și a fost înmormântat cu popă la Iași, unde murise și unde cei de la casa de copii n-au mai avut puterea pe care o aveau la Trusești. Existau și momente rare de solidaritate, când hotărâam să nu spună nimeni nimic, pentru că noi cu educatorii – care numai educație nu făceau – eram tabere adverse, nu în relația magistrul – elev. Bătăile date de învățători erau ca la armată, în fața celorlalți, trebuia să vadă și ceilalți cum curge sângele. Bătaia dintre noi avea rol de menținere a ierarhiei sau de schimbare a ei. Dacă eu eram legendă că sunt tare și nu băteam să-mi păstrez locul, legenda dispărea. Primii din ierarhie nu se prea băteau între ei.

L-am bătut o dată pe unul cu sabia de lemn și l-am dat jos de la vârf. Insa nu i-am pus pe colegii mei mai mici să-mi facă nimic; câte o scoatălele-le-am mai scăpat, totuși. Cel mare nici nu trebuia să facă efort: îl puneam pe casa de copii, în afară de cea de mamă. Aveam și prieteni, pe criteriul că învățam mai bine, aveam simțul umorului, ne povesteam cărti. Ierarhiile prin bătaie duceau la aberații. Cel mare te pune să îi speli ciorapii, să îl gădăli între degetele de la picioare, să-i faci masaj. Sau ordona: „Te caci și mănânci” și cel mic executa. Lui Victor Condurache, zis Popotanu, din cauza buzelor uriașe, de hipopotam, unul i-a tăiat o bucăciță de ureche că n-a executat nu știu ce

ordin. Erau și abuzuri sexuale asupra celor mici. Dacă se plângea, o lua și ăla mic, că de ce a stat, și ăla mare, iar în afară de bătaie nu se mai făcea nimic. Toate injuriile erau permise la casa de copii, în afară de cea de mamă. Chiar și cel care nu știa ce înseamnă „mamă” sărea la tine și te mușca cu dinții de gât dacă îi ziceai ceva de mamă. Cât am stat acolo, n-a fost înfiat nici un copil. Cristi Mutu a fost luat de o familie, dar după trei luni a revenit. Era un băiat bun, învăța bine. Tot ce se întâmpla în pușcărie se întâmpla și la casa de copii. Dar 90% dintre noi nu voiam să fugim, că nu aveam unde. Stăteam prinși în gravitația acelei instituții coșmarești.” (a consemnat Irina MUNTEANU)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Începuserăm să ne obișnuim cu viața aia, așa grea, ciudată”

(Urmare din pag. 1)

Așa s-a întâmplat și cu mine. Cu vreo doi ani în urmă, de 8 Martie, s-a dat o mică petrecere. Se ținea în sala de mese a fabricii Rulmentul. Era imensă. Ne adunam pe la 6.00-7.00 seară în sală, se puneau un pic de muzică de la un casetofon, și ne uitam unii la alții. Mai invitam fete la dans, se mai aruncau ocheade, nimic deosebit ar părea acum. Atunci însă, era o bucurie. Vă dați seama, tot ce făceam era să lucrăm, doar seara ce mai stăteam cu băieții la o bere, ceva, mai ales că aproape toți muncitorii stăteau la cămine. Erau 4 cămine a câte 100 de locuri, iar noi eram 1.200 de angajați. Unii mai stăteam în gazdă, dar foarte puțin, că era mult mai scump. Eu venisem însoțit de o fată. Am făcut poze, iar soția șefului meu, care lucra la confecții, a arătat fotografiile colegelor ei, printre care se afla și o fată singură, pe punctul de a se călugări. Soția șefului meu i-a spus bărbatului ei să se facă nouă cunoștință. Ne-am dat întâlnire de câteva ori, și duceam eu pe la ea pe la cămin, și ea tot în cămin de nefamilisti stătea, însă eu lucram în trei schimburi, ea în două, și era greu să ne nimerim cu turele, așa că, după vreun an și ceva, am hotărât să ne mutăm împreună, la o gazdă. În 1989 ni s-a născut primul nostru băiat. Am tras mult cu el, mai ales că s-a născut cu o problemă la picior, practic avea călcăiul răscuit, nu putea să calce cu el în pământ. Am fost disperată. De la maternitate ni s-a spus că trebuie operat și atât. L-au externat, iar noi, când am ajuns acasă, nu știam încotro să o luăm. Gazda la care stăteam avea un fiu, doctor stomatolog la Iași. El ne-a recomandat un doctor chirurg. Am mers acolo, l-a operat, i-a pus niște tije. I l-a scos apoi, nu știu ce a făcut acolo concret. Cert e că, după câteva zile, am ajuns la Bărlad, însă băiatului nu-i era deloc bine. Îl durea, numai îl atingeai un pic îi făceam masaj, dar în simțeam că ceva rămăsese înăuntru, era în neregulă. Ne-am dus iar la doctor la Iași. „Domnule doctor, copilului nu-i e bine. Tipă, plânge, îl doare piciorul, nici baie nu putem să-i facem”. El, nimic, zicea doar „copilul e bine”. Noi o țineam pe-a noastră. Până la urmă, l-a consultat și și-a dat seama că rămăsese o tijă înăuntru. Nu i-o scoțese. Asta a fost o mare problemă, un necaz peste care am reușit să trecem. Și pe-atunci erau medici incompetenți. Apoi, o altă problemă cu care ne

confruntam era lipsa casei. M-am trecut pe lista cu locuințe, însă eram pe locul 70. Mă trecusem încă de când soția era însărcinată, dar figuram ca și cum nu aveam copii, de aceea eram la coada listei. M-am dus în audiență la directorul fabricii, la șeful de sindicat, dar imi ziceau că nu am prioritate, că sunt alții cu câte 2-3 copii, că eu nu am de ce să mă plâng. Până la urmă, ni se născuse și băiatul, în februarie 1989, și noi tot în gazdă ne aflam. I-am spus soției: «La copilul în brațe, și du-te tu la sindicat la fabrică la tine, și vorbește. Poate o să ne dea și nouă o casă». S-a dus cu băiatul în brațe. Lună de lună a bătut la ușa sindicatului, ne duceau cu vorba, ne spuneau că sunt alții cu 3 copii care așteaptă, probabil că voiau plocon de la noi. Că așa se practica. Dar de unde să le dăm, când noi ne țărăm de pe o zi pe alta? Ajunsesem să fac foarte multe ore suplimentare, imi depășeam norma cu mult, ca să pot să câștig mai mulți bani. De la salariul de 2.400 de lei pe lună, ajunsesem să iau într-o lună și 3.500 de lei, chiar 4.000. Erau și multe lichele printre angajați, care d-abia își făceau norma, foarte mulți nu reușeau, luau mai puțin bani și de aceea aveau cu ce să ne plătească pe noi. Practic, banii așteptau erau din salariul celui care muncea mai puțin. Așa, cu chiu cu vai, după intervenții venite și de la maistrul meu de la fabrică, și de la sefa ei de la confecții, am reușit să facem rost de casă. Ne-au dat un apartament cu două camere, la etajul 6. Ne-am bucurat foarte mult, mai ales că, de cele mai multe ori, casele astea se luau „pe sub mână”, adică dacă te duceai cu curcanul, cu porcul, dacă aveai relații bune cu conducerea. Și eu, când mă duceam cu băiatul la doctor, nu plecam de-acasă cu mâna goală. Țin minte că într-o zi m-am dus în piață să iau ceva pentru medic. Am văzut un băiat tânăr, de vreo 20-25 de ani, care avea un ditamai curcanul în brațe. «1.200 de lei și e al tău!», mi-a zis el în șoaptă. Avea vreo 12 kile. Cam 100 de lei era kilogramul. Eu, pe vremea aia, v-am zis, aveam 2.400 de lei salariu, nu-i e bine. Tipă, plânge, îl doare piciorul, nici baie nu putem să-i facem». El, nimic, zicea doar „copilul e bine”. Noi o țineam pe-a noastră. Până la urmă, l-a consultat și și-a dat seama că rămăsese o tijă înăuntru. Nu i-o scoțese. Asta a fost o mare problemă, un necaz peste care am reușit să trecem. Și pe-atunci erau medici incompetenți. Apoi, o altă problemă cu care ne

mă obișnuisem să nu prea mănânc dimineața. Nici nu prea aveam ce. O felie de pâine, niște magiun, și aia era. Măncam la cantina fabricii de obicei. Intram la 6:30 dimineața, în primul schimb, și ieșeam la 14:30 după-amiaza. Aveam masă de prânz. Ne dădeau, de cele mai multe ori, ciorbă de legume, câteodată și de perișoare, mai mult orez în perișoare decât carne, iar felul doi – ori fasole, ori cartofi, și mai adăugau o bucăciță de carne, mai mult zgărci, dar asta era. Costa 6 lei masa. Era destul de bine, că acasă nu mai mâncam cine știe ce, dacă luam masa la cantină. Nici pachetele cu mâncare nu prea aveam cum să-mi iau la mine, că nu aveam ce să punem în el. După serviciu, eram puși să facem muncă voluntară. Eu eram șef de atelier și trebuia să găsec oameni cu care să merge la muncă, fie la renovarea unui parc, fie să adunăm cărămizi de la o clădire care fusese demolată. Era foarte greu să găsec mușterii, nimeni nu voia. Trebuia să vin cu câte 10 oameni, iar eu dacă strângeam 3-4. Seara le promiteam că le dau câte o bere, numai ca să meargă. Apoi, ne mai obligau să ne facem abonament la Scinteia Tineretului și la teatru. Erau oameni foarte nevoiași, care nu aveau de unde să mai plătească abonamentele, deși dădeau doar 30% sau 40% din preț. De cele mai multe ori, cei care se descurcau mai bine cu banii luau 2 abonamente la teatru, așa cum făceam și eu, de fiecare dată când puteam. Începuserăm să ne obișnuim cu viața aia, așa grea, ciudată. Prin octombrie 1989, se mai instituiseră o lege: se interzicea curentul. Astfel că schimbul II fusese asimilat de schimbul I, pentru că nu mai puteai lucra, dacă nu aveai curent, iar în oraș, între orele 6:00 și 8:00 seara era beznă, ca să se facă economie. De asemenea, ne puneau să lucrăm în același timp la 2 mașini, care aveau 28 de cuțite împreună. Deci, dacă altă dată la 10 mașini erau 10 oameni, atunci, la același număr de mașini rămăseseră doar 5 oameni. Trebuia să fii foarte atent și foarte dibace, să te ducă capul, ca să poți lucra cu două mașini în același timp. Un coleg, din neatenție, a vrut să ia o piesă ce se rătăcise, a băgat mâna sub mașină, iar cuțitele i-au retezat-o într-o clipă. L-au dus la spital și, ulterior, i-au găsit altceva de lucru, o muncă mai ușoară și mai puțin riscantă. (a consemnat Carmen PREOTEȘOIU)

ALERTĂ LA FRONTIERĂ

Doi elevi în vârstă de 13 ani, cu domiciliul în Oradea, au fost reținuți în apropierea graniței cu Ungaria, unde intenționau să ajungă ilegal. Tot la frontiera cu Ungaria a fost arestată și Gabriela Pasca (etnică maghiară), în vârstă de 23 de ani, funcționară la Trustul de construcții-montaj Târgu-Mureș. Aceasta

era însoțită de un turist maghiar, inginer în Budapesta, care o ajuta să treacă clandestin în Ungaria. Autoritățile iugoslave au predat grănicerilor români 11 persoane, care în cursul lunilor iulie 1988 și februarie 1989 trecuseră clandestin în Iugoslavia. Aveau

vârste cuprinse între 4 și 34 de ani, fiind de origine din județele: Caraș-Severin (4), Timiș (3), Alba (1), Bistrița-Năsăud (1), Hunedoara (1) și Neamț (4). În localitatea de graniță Peregul Mic, județul Arad, a fost reținut un individ în vârstă de 27 de ani,

tractorist la Asociația economică de stat și cooperatistă pentru legume și sere Peregul Mare. El se întorcea din Ungaria, unde fugise clandestin în luna februarie 1989. Sursa: Arhiva CNSAS, Fond Documentar, dos. nr. 8566, vol. 24. Ilarion TIU

DIN ARHIVA CC AL PCR

Propuneri privind organizarea manifestărilor politico-educative și cultural-artistice pentru sărbătorirea Zilei Internaționale a Femeii în RS România

(Urmare din pag. 1)

În cadrul manifestărilor politico-ideologice și cultural-educative organizate cu prilejul Zilei de 8 Martie se va aduce un vibrant omagiu, expresie a sentimentelor de înaltă prețuire, de aleasă stimă și profundă recunoștință pe care milioanele de femei, de pe tot cuprinsul patriei, le nutresc față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, Erou între eroii neamului, patriot înflăcărat și revoluționar consecvent, strălucit ctitor al României moderne, care și-a consacrat întreaga viață și activitate luptei poporului român pentru îndeplinirea aspirațiilor sale de libertate, democrație și pace, pentru edificarea socialismului și comunismului, de numele cărui sunt legate toate marile izbănză ale epocii de glorie intrată pentru todeauna în istorie drept EPOCA CEAUȘESCU.

De ziua lor, femeile îi urau prima dată Elenei Ceaușescu

Cu acest prilej, femeile țării vor aduce un fierbinte omagiu tovarășei academicienei doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al CC al PCR, prim viceprim-ministru la Guvernul, președintele Consiliului Național al Științei și Învățământului, eminent militant revoluționar, om de știință de înalt prestigiu internațional, pentru eroica sa activitate consacrată propășirii patriei, binelui și fericirii poporului, pentru contribuția sa de inestimabilă valoare la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la fundamentarea și aplicarea planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială a țării, la înflorirea științei, învățământului și culturii, la afirmarea demnă a României în lume. Desfășurate sub conducerea nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid, acțiunile prilejuite de sărbătorirea Zilei Internaționale a Femeii vor determina în acest an, în care va avea loc împlinirea a 50 de ani de la

marea demonstrație antirăzboinică și antifascistă de la 1 Mai 1939, în conducerea căreia un rol deosebit au avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, Congresul al XIV-lea al partidului și a 45-a aniversare a actului istoric de la 23 August, mobilizarea mai amplă a maselor de femei la îndeplinirea programelor de dezvoltare socialistă a patriei, elaborate sub conducerea secretarului general al partidului, pentru îndeplinirea exemplară, ritmică, integrală, la toți indicatorii planului pe anul 1989, pentru a-și spori contribuția la transpunerea neabătută în viață a politicii partidului, la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate în România. Un accent deosebit se va pune pe realizarea producției fizice, cu prioritate a producției pentru export, pentru îndeplinirea prevederilor din programele de organizare și modernizare, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor materiale, valorificarea superioară a materiilor prime, ridicarea eficienței întregii activități economice, prin aplicarea principiilor autoconducerii și autogestunii, autofinanțării, întărirea ordinii, disciplinei, a responsabilității față de apărarea proprietății socialiste.

„Masele de femei”, chemate să contribuie la înfăptuirea obiectivelor partidului

În acțiunile ce se vor organiza, o atenție deosebită se va acorda mobilizării maselor de femei de la sate pentru a participa cu răspundere la înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare, a orientărilor și indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la realizarea și depășirea planului de dezvoltare a agriculturii în 1989, pregătirea temeinică a campaniei agricole de primăvară, creșterea responsabilității cadrelor din această ramură de bază a economiei naționale, în vederea obținerii în acest an a celor mai mari producții agricole vegetale și animale. Totodată, vor fi larg popularizate noile măsuri adoptate la ședința Comitetului Politic Executiv al CC al

Sub „îndrumarea” partidului au fost organizate manifestări în toate unitățile economice „cu pondere feminină” FOTO: Ovidiu Bogdan/AGERPRES

PCR, la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, privind mărirea fondului de cereale destinat retribuției în natură a cooperantilor. Prin conținutul lor, manifestările politico-educative trebuie să contribuie la dezvoltarea conștiinței socialiste a femeilor, pentru creșterea spiritului revoluționar, pentru promovarea eticii și echității socialiste. Pornind de la înalta răspundere față de viitorul poporului nostru, față de menținerea tinereții și vigoriei națiunii, se vor organiza acțiuni care să contribuie la întărirea familiei, pentru ca femeile să-și îndeplinească nobila misiune de a aduce pe lume și a crește cât mai mulți copii, care să asigure continuitatea neamului românesc, de a educa tinerele generații în spiritul înaltelor idealuri și virtuți ale poporului român, al dragostei și stimei față de partid, față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de tovarășa Elena Ceaușescu. Va fi reliefată politica profund umanistă

promovată de partidul și statul nostru pentru creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual, asigurarea drepturilor fundamentale la muncă pentru toți cetățenii țării, majorarea retribuțiilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, faptul că peste 80% din populația țării trăiește în locuințe noi, creșterea veniturilor sociale la peste 15.000 lei pe o familie. Activitățile politico-educative vor constitui un nou prilej de afirmare a deplinei adevărate a tuturor femeilor față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, față de activitatea neobosită și strălucită inițiativă ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, ale tovarășei Elena Ceaușescu, pentru asigurarea dreptului suprem al oamenilor și popoarelor la viață, la pace, la dezvoltare liberă și independentă pentru generațiile de azi și de mâine, copiii noștri, toți copiii lumii să trăiască fără cosmarul războiului, să se poată dedica muncii pașnice, constructive.

Ultimul 8 Martie sărbătorit la scara întregii țări, după indicațiile venite de la centru

Sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, comitetele județene, municipale, orașenești și comunale ale femeilor vor organiza în întâmpinarea Zilei de 8 Martie, în colaborare cu organizațiile sindicale, de UTC, ale democrației și unității socialiste, comitetele de cultură și educație socialistă, acțiuni politico-educative și cultural-artistice, după cum urmează: În perioada 27 februarie-8 martie - În unitățile economice cu pondere feminină din industrie și agricultură, în instituții, se vor organiza expuneri, în care vor fi reliefate grandioasele realizări obținute de poporul român în perioada de după Congresul țării în 1989, în locuințe noi, precum și înaltele răspunderi ce revin femeilor în acest an în producție, în familie și societate. - În municipii, orașe, comune se vor organiza expoziții cu realizări ale femeii în domeniul creației tehnico-științifice, produse de artizanat, pictură, tapiserii etc. - În perioada 3-8 martie - În municipii și orașe se vor organiza, în colaborare cu comitetele de cultură și educație socialistă, consiliile sindicatelor, organizațiile UTC și pionieri, adunări urmate de spectacole festive, susținute de formații artistice de amatori și profesioniști participante la Festivalul Național „Cântarea României”. Se vor prezenta cu prioritate cântecul și poezia cu conținut revoluționar-patriotic, dansul tematic, teatrul politic, muzică cu profund caracter patriotic-educativ. - La nivel central, în municipiul București - În ziua de 7 martie, Consiliul Național al Femeilor, împreună cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Central al UGRS, Comitetul Central al UTC, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Radioteleviziunea română, Comitetul municipal al femeilor București, vor organiza în

sala Operei Române, o adunare urmată de un spectacol festiv, dedicat Zilei de 8 Martie. Adunarea și spectacolul se vor constitui într-un vibrant omagiu adus tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, îndelungatei și eroice sale activități revoluționare, a tovarășei Elena Ceaușescu, consacrate idealurilor supreme ale poporului român. Vor fi reievate marile înfăptuiri din anii construcției socialiste și în mod deosebit din perioada inaugurată de istoricul Congres al IX-lea, care într-o impresionantă unanimitate, l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de conducere a partidului și a destinelor țării. De asemenea, vor evidenția răspunderile ce revin femeilor în viața politică, economică și socială a patriei. - Adunările vor adopta telegrame adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, și tovarășei Elena Ceaușescu. Asemenea telegrame vor fi adresate și de către colective din marile întreprinderi și unități agricole cu pondere feminină. - La adunare vor fi invitate femei din diferite domenii și sectoare de activitate, activiste de partid și de stat, ale mișcării de femei. - De asemenea, vor fi invitate soțiile șefilor misiunilor diplomatice în Republica Socialistă România. - Spectacolul va fi înregistrat și transmis de televiziunea în seara Zilei de 8 Martie. - Cheltuielile vor fi suportate în mod egal de organizatori. - În întâmpinarea Zilei de 8 Martie, presa, radio și televiziunea vor publica materiale și transmite emisiuni dedicate muncii și vieții femeilor din România socialistă, precum și aspecte din lupta și activitatea femeilor din lumea întreagă. - Cu prilejul Zilei de 8 Martie, Consiliul Național al Femeilor va adresa felicitări organizațiilor de femei din diferite țări, Federației Democratice Internaționale a Femeilor și altor organizații internaționale. Președintă Ana MUREȘAN Arhivă Națională, Fond CC al PCR - Secția organizatorică, dos. nr. 11/1989

